

14 ASIRDAN BERİ AYNI İMAN, AYNI HEYECAN

Gaffar TETİK

Kendisi ve etrafı mübarek kılınmış, Allah'ın yeryüzisindeki ilk evi Mekke'deki Kâbe... Müminin gönüller O'na kavuşabilmek için çarpmış asırfardır. İnkân bulabilenler giderken sevinmişler, dönerken hüzünlenmişler. Bu gidişi, o kutsal beldedeki kutsal mekânları ve dönüşü resimlerle safha safha anlatalım istedik siz değerli okuyucularımıza.

Yeni bir Hac mevsiminin

heyecanı gönülleri sardı. İnanan kalpler bir an önce Kabe'ye varmak,

Safa ile Merve arasında "Say" etmek, Arafat'ta "Vakfe" yapmak, Mina'da şeytan taşıyıp kurban kesmek, O Resuller Resulünün kabrini ziyaret etmek ateşiyle yanıp tutuşmaktadırlar.

Hac, Allah (C.C.)'ın, Muhammed (S.A.S.) ümmetinden, şartlarını haiz olanlar için emir buyurduğu af ve bağış davetidir. O, sırf Allah emri olduğu için, kulluk, ifadesi olarak yapılan bir ibadettir.

Ziyaret makamı, şan-şöhret kazanma yeri değil; kulluk şuurunu, Hz. Peygambere ümmet olma ruhunu, mahşer gününü yaşama mevkiidir.

Orası, insanın Allah'ı ile buluşmasına, insanlık âleminin kurtuluşuna, dini mübini İslâm'a beşiklik etmiş bir mekândır. Hz. Adem (A.S.)'dan sevgili Peygamberimize kadar, her Allah elçisinden Allah'a giden saadet yolunu ilmik ilmik işlemiş, Cebrail'den vahiy, Hz. Muhammed'den Kur'an, Bilali Habeşî'den ezan dinlemiştir.

Şanlı İslâmlığıyla namı Osmanlı'nın devri saltanatına, gaza ve cihadına, arzı ihtiramına, medeniyet ve sanatına, asırlar boyu sahne ve şahit olmuştur.

O emin beldede, milyonlarca müslümanın yüz sürmek için etrafında pervane olduğu Allah evi Kâbe'de, o Arafat mahşerinde dökülen gözyaşı, yapılan ibadet ve duaların karşılığı çok büyüktür.

İşte bu yönden, genelde Hac'cın önemini, ruhunu, çile ve sevincini, Diyanet İşleri

Başkanımız Mehmet Nuri YILMAZ a; teknik yönlerini de Hac Dairesi Başkanı Mehmet Zeki ARSLAN'a açık yüreklilikle soru şeklinde yönelttik ve açık yüreklilikle cevaplar aldık.

Her konuda açık bilgi serdeden bu yazıları ilginize arz ediyoruz. G.T.

Kutsal Hac yolculuğu için ilk adım ve ilk heyecan böyle başlıyor...

Mekke'ye varış: Hacılar, evlerine yerleşmek üzere otobüslerden inmişler. Biraz sonra evlerinde ve hiç beklemeden Kâbe'nin kapısında olacaklar.

İşte, yıllarca beklenen hasret: Kâbe kapısı. Sadece Allah aşkını zikrediyor diller ve gönüller.

Susuzluktan çatlayan dudakları serinletebilmek için su aranan mekân. Safâ ile Merve arasında yapılan sâye ve sonrasında gönüllere şifa zezem...

Ve Arafat... Duaya açılan ellerin boş çevrilmeyeceği mekân.

Mina... Şeytan taşlama: Şeytanî ve nefsî her türlü kötü düşünceler, artık yerini güzelliklere bıraktı.

Mescid-i Nebî: Kâinatın, yüzü suyu hürmetine yaratıldığı Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAS)'in kabri şerifi.

Vatan toprakları ve hasret kucaklaşmaları...

RÖPORTAJ:

gaffar tetik

Diyanet İşleri Başkanı

Mehmet Nuri Yılmaz ile Hac üzerine röportaj

Sayın Başkanım! Öncelikle şunu sormak istiyorum. Hac'cın mana ve önemi hakkında neler söyleyeceksiniz? Hac ibadeti, onu noksansız ve gönül huzuru ile yapan bir insana neler kazandırır? Lütfen açıklayıcı bilgiler verebilir misiniz?

Bilindiği gibi Hac, Yüce Dînimizin beş temel esasından birisidir. Kur'an-ı Kerim'in ifadesiyle, Allah'ın insanlar için Mekke'de, evi Kâbe'yi ve etrafındaki mübarek kılınan yerleri, senenin belirli günlerinde ziyaret etmek ve buralarda yapılması gereken diğer ibadet şekillerini yerine getirmek, elemektir. Kısaca: "Mekân-ı mahsus, zaman-ı mahsusta, fiilî mahsus ile ziyaret etmek" şeklinde tarif edilmiştir. Cenab-ı Hak, belirli şartları taşıyan müslü- manlara Hac'cı farz kılmıştır.

Hac'da pek çok hikmetler, inananlar için hem ferdî, hem de içtimaî planda çok sayıda dünyevî ve uhrevî faydalar olduğu açıktır. Bu hususta Cenab-j Allah, Kur'an-ı Kerim'in Âl-i imran Suresi 97. ayeti celilesinde şöyle buyurur: "Orada apaçık deliller vardır; İbrahim'in makamı vardır; kim oraya girerse güvenlik içinde olur; ona bir yol bulabilen insana, Allah için Kâbe'yi haccetmesi gerekir. Kim inkâr ederse, bilsin ki, doğrusu Allah âlemlerden müstağnidir."

Bu ibadet hem insan sağlığının ve hem de mal varlığının bir şükran ifadesidir. İki örtüden ibaret olan İhrama bürünmekle insan, orada eşitliğin şâhikasına erişir. Makam, mevki ve giyim yönünden kimsenin kimseye üstünlüğü yoktur. Herkesin en son sahip olacağı şey, bir kefendir. Kâbe'yi tavaf ederken, kimse kimseden bir beklenti içinde değildir. Diller ve gönüller sadece Allah'a yöneliktir.

Tavafın her "şavt"ında "Haceru'l-Esved"i öpmek veya el ile istilâm etmek gereklidir. Yalnız, "Haceru'l-Esved'i öpeceğim diye insanların birbirlerine eziyet etmeleri yasaklanmıştır. O bir taştır. İnsana bir zararı veya faydası dokunamaz. Ancak biz onu Peygamberimiz öptüğü için öperiz. Fazla sıkışıklıktan dolayı öpülemez ise eğer, el ile istilâm etmek de ye- terlidir. Arafat, kişinin bütün dünyevî istek ve arzularının yok olması, Yüce Yarata- cı'da benliğinin erimesi noktasıdır. Orada yapılan dualar bir daha kötülük işlenmeyeceğine dair Ce- nab-ı Allah ile yapılan bir mukaveledir. Arafat'ın manzarası ve heyecanı Ara- sat'inkine benzemektedir.

Kurban kesmek, kişinin nefsinin saran haset, kin, nefret, intikam ve benzeri bütün kötülükleri söküp atmak; Şeytan taşlamak, bütün fenalıklardan sıyrılıp uzaklaşmak, tertemiz olarak Allah'ın af ve bağışına sığınmaktır.

Irkları, renkleri, dilleri, kültürleri farklı müslümanların orada tanışıp kaynaşmaları, yanyana, omuz-omuza saf bağlamaları, İslâm kardeşliğini gösteren ne ulvi manzaradır.

Sayıları milyonları aşan bu kadar çeşitli kültürlere

mensup insanları; kardeşlik duyguları, yüksek ahlâk prensipleri, musâvaat anlayışı ve uygulaması etrafında, Hac'dan başka bir yerde ve zamanda toplamak, bu kadar insan gönlünün aynı yüce amaçlar istikametinde çarptığı bir başka mekâna rastlamak mümkün değildir.

İnsanoğlunun nihaî amacı, ebedî hayatın sözkonusu olduğu Ahiret'te temize çıkmak, oradaki mutluluğu kazanmaktır. İşte Hac, böyle bir amacın ve kazancın vesilesidir.

Efendim, Hac kotası uygulamasının ülkemizde hissedilir bir sıkıntı doğurduğu bilinmektedir. Aynı sıkıntı, daha önceki yıllarda da yaşanmıştı. Bu hususta Başkanlık olarak Suudî Arabistan

Hükümet yetkilileriyle görüşmeler yaptığınızı biliyoruz. Bunu basından da takip ettik. Peki, kota artırımına gidilebilecek mi? Gidilemeyecekse şayet, bugünkü kota Türkiye'nin ihtiyacını ne ölçüde karşılayabilecek ?

Hac'da kota uygulaması hakikaten ciddi bir sıkıntıdır. Bu ibadeti ifa edecek şartları taşıyan ve ona niyet eden müslümanların, böyle ulvî maksatlarına sınırlama getirilmesi doğru bir iş olmasa gerekir. İslâm ülkeleri Dışişleri Bakanları 1988 yılı Toplantısı'nda alınan "Hac'da Kota Uygulanması" kararı şüphesiz, sebepsiz değildir. İslâm ülkelerinin bilinen nüfus oranı tabiidirki her yıl artmaktadır. Bu durum ise her yıl hacı sayısının artışını doğrudan etkilemektedir. İşin bir yönü budur.

Diğer yönü ise, bazı İslâm ülkelerinde halkın ekonomik durumunun iyi seviyeye gelmeye başlamasıdır. Türkiye, bu ülkeler arasında en ön sıralarda yer almaktadır. Ülkemizde hacı sayısında görülen artışın birinci âmili budur. İkincisi ise, artık eskisi gibi sadece yaşlı insanlarımızın değil, gençlerimizin de bu ibadete niyet ediyor olmalarıdır.

Bütün bunların, kota kararı verilirken gözden kaçırılan hususlar olduğu zamanla ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, beş sene kadar önce alınan bu kararın, yine İslâm ülkelerince tekrar gözden geçirilmesi gerekir kanaatindeyim.

Bu yıl Ülkemiz Hac kontenjanında herhangi bir artırım sözkonusu değildir. Ama, ülkemiz için tahsis edilen 57.000 kontenjanın da yetersiz olduğu açıktır.

Sayın Hocam! Hac ibadeti külfetli bir ibadet. Bilhassa Arafat'tan Müzdelife'ye ve Mina'ya intikallerde, zaman zaman karşılaşılan sıkıntıların ' hafifletilmesi için görüşmeler yapıldı mı, ne gibi tedbirler alındı Efendim?

Hac'cın hangi noktasında ne gibi bir problem ve sıkıntının çıkabileceğini önceden kestirmek mümkün olamamaktadır. Bazan çok ciddi çalışma yapıp gerekli tedbirleri aldığımız noktalarda bile sıkıntı ve problem çıkabilmektedir. Konu ile ilgili olarak Suudî Arabistan'ın ilgili kuruluşlarıyla görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler sırasında, bu konuda Suudî Arabistan yetkili kuruluşlarının gerekli tedbirleri alma yönünde gayretli çalışmalar yaptıkları müşahade edilmiştir.

İnşallah bu çalışmalar, Hac'cın en sıkıntılı bölümü olan Arafat-Müzdelife intikalini az da olsa kolaylaştırır.

Tabi Hac menâsikinin ifa edildiği bölgelerdeki altyapı sorununun tamamen çözülmesinin güçlüğüne de göz önünde bulundurmak gerekir. Temennimiz bu gibi sıkıntıların giderilmesidir. Bu yıl, bu yönde bir rahatlama olacağı ümidi içindeyim.

1992 yılı Hac organizasyonunda sadece havayolu kullanıldı. Fakat sonradan az da olsa bazı küçük çaplı şirketler tarafından karayolu ile de gidiş-gelişler oldu. Ve gerçekten gözlemlediğimiz kadarıyla bu yolla giden hacılarımız çok perişan oldular. Bu yıl nasıl olacak Efendim? Karayolu kesin olarak kullanılmayacak diyebiliyor musunuz?

Doğrudur. Geçen sene karayolu ile götürülen vatandaşlarımız çok ciddi sıkıntılarla karşılaşmışlardır. Üzülerek ifade edeyim ki otobüs park yerlerinde, köprü altlarında, mescid gölgeliklerinde barınmak durumunda kalan insanlarımız olmuştur. Hac, bedenî olduğu kadar, malî bir ibadettir de aynı zamanda. Mevcut şartlara göre, mevcut imkanlardan faydalanılmalıdır. "Her türlü rahatlığı sağlanmıştır, parası da ucuzdur", propagandasını yapan kişilerin peşine takılıp, Hac yapacağım diye sağlığı tehlikeye atmak; temizlik, yiyecek-içecek, hatta barınak sıkıntısı çekmek doğru değildir.

Bu sene Ülkemizden karayolu ile çıkışlara kesinlikle izin verilmeyeceği müteaddit defalar kamuoyumuza duyurulmuştur. Karayolundan Hac'ca gitmek, bu sene kesin olarak yasaklanmıştır. Buna teşebbüs edenler, suç işlemiş sayılacaklardır.

Verdiğiniz değerli bilgiler için size çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım.

Hac Dairesi Başkanı

Mehmet Zeki Arslan: "Bu yıl Suudî Arabistan Hükümetince ülkemize 57.000 kişilik hac kontenjanı verilmiştir."

Efendim, 1993 yılında Hac'ca gidecek hacı adaylarının sayısı hakkında bilgi verebilir misiniz?

İslâm Konferansı Teşkilatı Dışişleri bakanlarının 1988 yılında Ürdün'ün başkenti Amman'da yaptığı toplantıda, İslâm Ülkelerinden Hac maksadıyla Suudi Arabistan'a gidecek olanlara ülke nüfuslarının binde biri oranında sınırlama getirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu itibarla, 1993 yılı Hac mevsiminde ülkemizin nüfusuna göre, Suudi Arabistan'ca ülkemize 57.000 kişilik Hac kontenjanı verilmiştir. Hac Komisyonu'nca bunun 37.000'i Başkanlığımıza, 20.000'i ise, Başkanlığımızın denetim ve gözetimi altında Hac seyahati düzenleyecek olan ve kendilerine Hac Komisyonu'nca Hac seyahati düzenleme izni verilen 59 adet (A) Grubu Seyahat Acentasına, yıllık döviz girdileri oranında dağıtılmıştır. Hac kayıtlarının 4 Ocak-5 Şubat 1993 tarihleri arasında yapılacağı ilan edilmiş, bu süre sona ermeden kontenjanların tamamı dolmuş ve Hac'ca gitmek isteyen bir çok vatandaşımızın müracaatı da kabul edilememiştir. Yukarıda belirtilen kontenjanlar çerçevesinde bu yıl ülkemizden görevliler dahil Hac'ca, 57.000 kişi gidecektir.

Başkanlığımız organizasyonu ile gidecek hacı adaylarının bilgilendirilmesi için bir ön çalışma planladınız mı? Eğer planladıysanız neler yapıldı acaba?

Gerek Başkanlığımız ve gerekse Başkanlığımızın denetim ve gözetimi altında Hac seyahati düzenleyecek olan (A) grubu seyahat acentaları organizasyonu ile Hac'ca gidecek vatandaşlarımızı Hac konusunda

aydınlatmak üzere il ve ilçe müftülüklerince önceden ilan edilen belli bir program çerçevesinde şubat, mart ve nisan aylarında, ayda en az iki defa ve 4'er saatten az olmamak kaydıyla seminerler düzenlenmektedir. Bu seminerler il müftüsü, ilçe müftüsü, vaiz, Kur'an kursu müdürü ve murakıp

seviyesinde Hac tecrübesi olan görevlilerimizce verilmektedir. Sözkonusu seminerlerde Hac menasiki ağırlıklı bir şekilde işlenmekte ve ayrıca hacı adaylarına Suudi Arabistan'da karşılaştıkları muhtemel problemler ve bunlara karşı alınacak tedbirler anlatılmaktadır.

Peki, Mekke-Medine, Arafat-Mina gibi konaklama yerlerinde hacıların istirahatleri nasıl sağlanacak?

Başkanlığımız organizasyonu ile Hac'ca gidecek vatandaşlarımızın Mekke ve Medine'de kalacakları evlerin tamamı, ocak ayı içerisinde gönderilen bir ekip tarafından kiralanmıştır. Hacılarımızın Mekke ve Medine'de kalacakları bu evlerin yerleşim planları kafile düzenlerine göre yapılacak ve planlar hacılarımız yola çıkmadan kafile başkanlarına gönderilecektir. Kafile başkanları ellerindeki planlara uygun olarak hacı adaylarını bu evlere yerleştireceklerdir. Yani hacılarımızın daha Mekke ve Medine'ye varmadan, hangi semtte ve hangi evde kalacağı belli olacaktır.

Hacılarımızın yaralan, Hac Sağlık Ekibindeki doktorlarımızın mahir ellerinde şifa buluyor.

Hacılarımız Arefe günü Arafat'ta, Kurban Bayra- mının birinci, ikinci ve üçüncü günleri ise Mina'da çadırlarda kalacaklardır. Çadırlar hacı sayısına göre Suudi Hac Müessesesi tarafından kurularak Başkanlığımız yetkililerine teslim edilecektir. Başkanlığımız yetkililerince kafile düzenine göre hacıların yerleşim planları yapılarak kafile başkanlarına verilecek ve kafile başkanları ise, verilen plana uygun olarak hacıların Arafat ve Mina'da çadırlarına yerleştireceklerdir.

Bildiğiniz gibi Mekke ve Medine'de Hac zamanı sıcaklık 40-45 derecede seyretmektedir. Hacıların sağlık problemleri hakkında ne gibi tedbirler alındı?

Hacı adaylarımız 25-30 derece iklimi olan ülkemizden 40-45 dereceye varan sıcak bir iklimin hüküm sürdüğü bir ülkeye gitmektedir. Bu iklim değişikliği sebebiyle sağlık açısından da bir takım problemlerle karşılaşacaklardır. Meselâ: güneş çarpması vs. gibi. Bu problemleri gidermek amacıyla her yıl olduğu gibi, bu yıl da Başkanlığımızca Hac Sağlık Ekibi götürülmektedir. Bu ekipte 93 doktor, 36 hemşire, 38 sağlık memuru, 11 eczacı, 9 laborant, 10 sağlık teknisyeni ve 45 hastabakıcı görev yapacaktır. Sağlık ekibince, Mekke'de 100 yataklı bir hastahane ile, hacılarımızın yoğun olduğu bölgelerde en az 10 adet sağlık ocağı, Medine'de ise 50 yataklı bir hastahane ile, hacılarımızın yoğun bulunduğu bölgelerde en az dört adet sağlık ocağı açılarak sağlık hizmeti sunulacaktır. Mekke ve Medine'deki hastahanelerimizde poliklinik hizmetleri yanında, her türlü tıbbî tahlil ve küçük çaplı cerrahî müdahaleler de yapılacaktır. Arafat'ta iki, Mina'da ise bir sahra hastahanesi ile yeteri kadar sağlık ocağında hacılarımıza sağlık hizmetleri sunulacaktır. Verilecek bu hizmetlerle ilgili ücretler hacı adaylarımızın ödedikleri Hac ücretlerine dahil olduğu için, ilgililerden ayrıca bir ücret talep edilmeyecektir.

Başkanlığımız Hac organizasyonuna katılan

vatandaşlarımızdan alınan ücretler karşılığında yapılan harcamalarla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Başkanlığımız organizasyonu ile Hac'ca gitmek üzere müracaat eden hacı adaylarından tahsil edilen ücretler Hac İşleri Yüksek Kurulu'nca günün şartlarına göre tesbit edilmektedir. Bu yıl Hac'ca gitmek isteyen vatandaşlarımızdan pasaport, sağlık hizmetleri, uçak bileti, Cidde - Mekke - Medine -Arafat-Müzdelife - Mina arası intikal, Mekke ve Medine'de, mesken, Arafat ve Mina'da çadır, rehberlik hizmetleri, malzeme bedeli (elbiselik kumaş, zezem bidonu, yatak, seyahat el çantası, pasaport

muhafaza antas, künye, Őemsiye, 5 gramlık glyagı) ve müteferrik masrafları karşılığı olarak 1620 Amerikan doları ücret tahsil edilmiştir.

Sorularımıza verdiğiniz açık cevaplarınız için size çok teşekkür ediyoruz efendim!